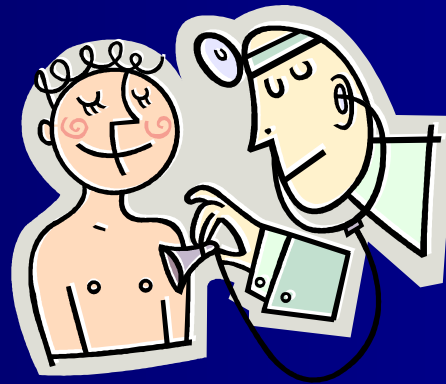

FINANČNÍ KONTROLA

Obecně pojem „kontrola“

Původ slova **kontrola** lze hledat v dávném starověku, kde vznikl spojením dvou latinských pojmů a to **contro** (proti) a **rotulus** (svitek), což znamenalo protisvitek (pergamenové svitky) volněji přeloženo protilistinu nebo protizápis.

Překlad

Doslovný překlad těchto slov je v literatuře uváděn jako „označení druhého záznamu mající ověřit správnost prvního“

KONTROLA

Ve středověku v Anglii dochází k podstatnému rozšíření chápání **kontroly**, které bylo vyjadřováno slovy to dominate, command a to exercise power of authority over, což znamenal ovládnání a výkon moci (někým x

KONTROLA

Výklad se také rozšiřoval do jiných jazyků a to i do češtiny, kde se například v Ottově slovníku naučném z roku 1899 rozumí pod slovem kontrola: “Dohled ku správnosti vedení hospodářství”.

KONTROLA

Z původního chápání pojmu kontrola se tento výraz rozšířil i do dalších a v podstatě všech *oblastí a oborů sociologie, psychologie, medicína technické vědy*. Všichni se ale shodují na její nezbytnosti ve všech oborech lidské činnosti a to především **v řídicí činnosti.**

DEFINICE POJMU KONTROLA

- ✓ **Kontrola je posouzení shodnosti výsledku dosaženého s cílem, ke kterému směřuje,**
- ✓ **Kontrola je dohled nad tím, aby se všechno dělo v souladu se stanovenými předpisy a vydanými pokyny,**

- ✓ **Kontrola je závěrečná fáze řídicího procesu (J.Heilbreidt),**
- ✓ **Kontrola je specifická fáze získávání informací**

„CONTROL“-KONTROLOVAT

v Blackově právnickém slovníku, se uvádí slovo - CONTROL jako

- 1) *kontrolovat,***
- 2) *řídit,***
- 3) *vykonávat,***
- 4) *usměrňovat***
- 5) *mít řídicí vliv.***

Řídící funkce kontroly

tento pojem v sobě slučuje všechny základní řídicí funkce:

- I. počátek kontroly, tzn. počáteční stav, závazný,
- II. jádro kontroly, tzn. porovnávání stavu zamýšleného se skutečným,
- III. konec kontroly, tzn. stanovení, výsledků porovnávání stavu skutečného se zamýšleným.

Funkce kontroly:

- **Poznávací**-musíme znát rozhodné skutečnosti-nelze stanovit cíl,
- **Zjišťovací**- zjistit a odstranit odchylky,
- **Hodnotící**- dodržování systému kontroly je v pravomoci kontrolních orgánů,
- **Nápravná**-porušení právních

DOZOR

Specifická forma kontroly je dozor, který se zaměřuje na

- A. účelnost**
- B. hospodárnost**
- C. zákonnost**

v činnosti vykonavatele veřejné správy spočívající v pozorování chování subjektů a v porovnávání jejich skutečného chování s chováním žádoucím - normovaným.

Celkově tedy můžeme shrnout, že kontrola je

- ❖ **nejobecnější řídicí funkcí, řídicí činností,**
- ❖ **specifická forma získávání informací,**
- ❖ **činnost spočívající ve zjišťování a porovnávání skutečnosti a záměru včetně vyhodnocení příčin,**
- ❖ **činnost realizovaná vlastními**

Kontrola ve veřejné správě

- ✓ **Jednou ze záruk zákonnosti ve veřejné správě**
- ✓ **Kontrola je nedílnou součástí každé řídicí činnosti**
- ✓ **Realizuje se v řídicích vztazích**
- ✓ **Spolupodílí se na dosahování cílů**
KONTROLA ve veřejné správě sleduje dodržování účelnosti a hospodárnosti

KONTROLA VE FP

Kontrola ve FP

```
graph LR; A[Kontrola ve FP] --> B[Fiskální části]; A --> C[Nefiskální části]; B --> D[Rozpočtové p.]; B --> E[Berní p.]; B --> F[Celní p.]; C --> G[Měnové p.]; C --> H[Veř. bankovní p.]; C --> I[Veř. pojišťovnické p.]
```

Fiskální části

Rozpočtové p.

Berní p.

Celní p.

Nefiskální části

Měnové p.

Veř. bankovní p.

Veř. pojišťovnické p.

Druhy kontrol

- **podle rozsahu- komplexní**
  - **dílčí**
- **množství jevů - globální**
  - **individuální**
- **- koncepční**
  - **operativní**
- **- vnější**
  - **vnitřní**

Druhy kontrol

- z hlediska získávání informací- **přímá**
nepřímá
- z hlediska časového- **předběžná**
  - **průběžná**
  - **následná**
- - **soustavná**
  - **občasná**
- - **formální**
  - **věcná**

Finanční kontrola

- Je okruh činností, které spočívají ve zkoumání souladu předpokládaného a skutečného stavu
- Činnosti řízení společenských procesů
- *Sbírání informací a jejich hodnocení vyjádřených prostřednictvím peněžních jednotek*

KONTROLA KORUNOU

PRAMENY

- *Směrnice Rady 77/388/EHS, ve znění směrnice Rady 91/680/EHS*
- *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.*
- *Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů*

- ***Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.***

Prameny

- ***Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů***
- ***Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.***

PRAMENY

- ***Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.***
- ***Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.***
- ***Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.***

Finanční kontrola ve veřejné správě

- **Na základě zákona č. 320/2001 Sb.,**

V rámci FP jde o kontrolu uskutečňování finančně právních vztahů souvisejících s

- **Tvorbou**
- **Rozdělováním**
- **Používáním**

veřejných peněžních fondů

Zákon o finanční kontrole

- Vznikl se společenskými změnami po roce 1989+ vstup ČR do EU
- Zákon o Státní kontrole - hospodaření s finančními prostředky, neupravuje ale podřízenost a nadřízenost orgánů veř. správy
- Zákon o NKÚ – kontrola hospodaření se státním majetkem, ko.plnění rozpočtu, ale neobsahuje výkonné pravomoci

Zákon o finanční kontrole

- Na základě vstupu ČR do EU musel být vypracován kontrolní mechanismus odpovídající Evropským standardům
- Zákon respektuje zásady obsažené ve směrnici INTOSAI=mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních systémů
- *Obecné podmínky EU- využití finančních prostředků efektivně, účelně, hospodárně!*

SUBJEKTY KONTROLY

➤ OPRÁVNĚNÉ - Stát – zastoupený orgány veřejné správy a územní samosprávy

Kontrolní orgány

➤ POVINNÉ – *Kontrolované osoby*

- orgány veřejné správy

- fyzické osoby

- právnické osoby

- zahraniční právnická či

fyzická osoba, podnikající v ČR

Žadatelé o veřejnou finanční podporu

Kontrolní
orgány

A

KONTROLOVANÉ OSOBY

SUBJEKTY KONTROLY

Orgány veřejné správy

- **ministerstva,**
- **jiné správní úřady,**
- **organizační složky státu, která jsou účetní jednotkou ,**
- **státní příspěvkové organizace,**
- **státní fondy,**
- **územní samosprávné celky,**

SUBJEKTY KONTROLY

- městské části hlavního města Prahy,
- příspěvkové organizace územního samosprávného celku
- jiné právnické osoby zřízené k plnění úkolů veřejné správy například zdravotní pojišťovny
- nebo právnické osoby, které hospodaří s veřejnými prostředky, například resortní, oborové pojišťovny.

Orgány veřejné správy

- Za orgán veřejné správy můžeme považovat všechny účetní jednotky hospodařící s veřejnými peněžními prostředky.
- Za orgán veřejné správy jedná osoba nebo orgán oprávněný jednat jménem státu, územního samosprávného celku nebo právnické osoby

Vedoucí orgánu veřejné správy

- v kraji je to ředitel
- v obci starosta obce
- ve statutárních městech primátor
- v hlavním městě Praze ředitel Magistrátu hlavního města Prahy

„vedoucí orgánu veřejné správy“

Osoby třetí

Kontroly se mohou zúčastňovat také tzv.

osoby třetí - právnická nebo fyzická osoba podílející se na dodávkách zboží nebo služeb hrazených z veřejných výdajů, z veřejné finanční podpory a označujeme je jako *osoby povinné spolupůsobit při výkonu finanční kontroly.*

Osoby třetí

Jsou to *dodavatelé služby nebo zboží, u kterých se prověřují dokumenty, doklady spojené s aktivitami kontrolovaných osob, financovaných plně nebo zčásti z veřejných peněžních prostředků ve formě veřejné finanční podpory.* Tyto osoby mají obdobné postavení v rámci kontroly jako osoby kontrolované.

PŘEDMĚT KONTROLY

- **uspořádání a rozsah finanční kontroly mezi orgány veřejné správy navzájem,**
- **mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory,**
- **Kontrola uvnitř orgánů veřejné správy,**

- kontrola státního podniku, kterou vykonává ministerstvo,
- kontrola Pozemkového fondu České republiky

PŘEDMĚT KONTROLY

- 1. veřejné finance**
- 2. veřejné prostředky**
- 3. veřejná finanční podpora**

Ad. 1. Veřejné finance

- veřejné příjmy, které jsou příjmy státu nebo právnické osoby
- veřejné výdaje- veřejnými výdaji jsou výdaje vynaložené ze státního rozpočtu, z rozpočtů ÚSC

Ad. 2. Veřejné prostředky

- **Veřejnými prostředky jsou veřejné finance, věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty patřící státu nebo jiné právnické osobě.**
- **autorská práva, průmyslová, know-how, programové vybavení a hospodaření s hmotnými rezervami.**

Ad. 3. Veřejná finanční podpora

- **dotace,**
- **příspěvky,**
- **návratné finanční výpomoci**
- **prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu,**
- **z rozpočtu územního samosprávného celku**
- **rozpočtu jiných právnických osob,**

Ad. 3. Veřejná finanční podpora

- **státního fondu,**
- **státních finančních aktiv,**
- **dále státní záruky,**
- **finanční podpora poskytnutá formou slevy**
- **prostředky poskytnuté z Národního fondu**
- **prostředky ze zahraničí poskytnuté na základě mezinárodních smluv nebo k plnění úkolů veřejné správy.**

FINANČNÍ OPERACE

- Pro nakládání s těmito prostředky hovoříme o *finančních operacích*, kde je nutné aby byly v souladu s právními předpisy a je zapotřebí dodržovat jistá pravidla, a také aby bylo dosaženo optimálního vztahu mezi
  - hospodárností
  - účelností
  - efektivností

Kontrolní systémy - typy kontrol

1.) systém finanční kontroly vykonávané kontrolními orgány

2.) systém finanční kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv

3.) vnitřní kontrolní systém v orgánech veřejné správy.

Ad. 1. Veřejnosprávní kontrola

- ***system finanční kontroly
vykonávané kontrolními orgány,***
- **kontrola skutečností
rozhodných pro hospodaření
s veřejnými prostředky zejména
při vynakládání veřejných výdajů
včetně veřejné finanční podpory.**

**Tento typ kontroly je
veřejnosprávní kontrolou.**

ad. 2. Kontrola na základě mezinárodních smluv

*system finanční kontroly
vykonávané podle mezinárodních
smluv, který v sobě zahrnuje
finanční kontrolu zahraničních
prostředků vykonávanou
mezinárodními organizacemi podle
vyhlášených mezinárodních smluv,
kterými je Česká republika vázána.*

Ad.3. Vnitřní kontrola

vnitřní kontrolní systém v orgánech veřejné správy.

Tento systém zahrnuje dva kontrolní mechanismy:

1. *řídící kontrolu*
2. *interní audit*

Řídící kontrola

- *finanční kontrola zajišťovaná odpovědnými vedoucími zaměstnanci*
- při přípravě operací před jejich schválením,
- při průběžném sledování uskutečňovaných operací až do jejich konečného vypořádání a
- vyúčtování a následném prověření vybraných operací v rámci

Interní audit

**organizačně oddělené a
funkčně nezávislé
přezkoumávání a
vyhodnocování přiměřenosti
a účinnosti řídicí kontroly,
včetně prověřování
správnosti vybraných
operací.**

Působnost veřejnosprávní kontroly

- 1. MF**
- 2. Správci kapitol státního rozpočtu**
- 3. Působnost řídicího orgánu a platební agentury**
- 4. Územní samosprávné celky**
- 5. Působnost kraje**

Působnost veřejnosprávní kontroly

- 1.) **MF- metodicky řídí a koordinuje,**
  - **harmonizační jednotka**
  - **zřizuje útvar pod ministerstvem**
- **organizační složky státu**
- **Státní fondy**
- **Ostatní státní organizace**
- **Poskytovatele veřejné finanční podpory**
- **Žadatele o veřejnou finanční podporu**

Působnost veřejnosprávní kontroly

2.) Správci kapitol státního rozpočtu

- **KO svého hospodaření**
- **Ko hospodaření organizačních složek státu a příspěvkových organizací 1x za rok hodnotí**
- **Poskytovatele veřejné finanční podpory –KO u příjemce**

Řídící orgán a platební agentura

3.) Řídící orgán a platební agentura vykonávají kontrolu u kontrolovaných osob na všech úrovních realizace finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie a přímo použitelných předpisů Evropských společenství.

Působnost veřejnosprávní kontroly

Ad.4.) Územní samosprávné celky

- **Příspěvkové organizace ve své působnosti**
- **U žadatelů o veřejnou finanční výpomoc nebo příjemců**
- **Zajistí kontrolu vnitřní svoji, organizačních složek a příspěvkových organizací**

VNITŘNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM

- **Řídící kontrola – vyhodnocuje údaje o hospodaření s veřejnými prostředky, zajišťuje soulad s právními předpisy, přijímá opatření.**
- **Interní audit- funkčně nezávislý útvar, objektivně přezkoumává a vyhodnocuje operace a doporučuje zdokonalení vnitřního kontrolního systému**

Řídící kontrola

- 1. Předběžná**
- 2. Průběžná**
- 3. Následná**

Předběžná kontrola

- **Vedoucí orgánu veř. správy-
*příkazce operace (starosta)***
- **Vedoucí zaměstnanec útvaru
odpovídající za správu rozpočtu-
správce rozpočtu
*(místostarosta)***
- **Vedoucí zaměstnanec orgánu
útvaru odpovídající za
účetnictví-**

Průběžná a následná řídicí kontrola

Tyto kontroly zajišťují přímé uskutečňování operací, kde se posuzuje, zda plánované a připravované operace odpovídají stanoveným úkolům veřejné správy, zda jsou v souladu s právními předpisy, rozpočty, programy, projekty a uzavřenými smlouvami.

Útvar interního auditu

Pro tento účel jim interní audit poskytuje

- **analýzy,**
- **hodnocení,**
- **doporučení,**
- **konzultace,**
- **informace o posuzovaných činnostech.**